

Styrelsehandling nr. 18

Utfärdat 2023-04-24

Diarienummer FAB 2024-00057

Handläggare

Helene Blomberg

Telefon:031-389 75 43

E-post: helene.blomberg@framtiden.se

Yttrande över motion av Axel Josefsson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet

Förslag till beslut

Styrelsen för Förvaltnings AB Framtiden:

Motionen av Axel Josefsson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet besvaras, med den bedömning som framgår i yttrandet.

Sammanfattning

Förvaltnings AB Framtiden har blivit ombudda att lämna ett yttrande över en motion av Axel Josefsson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet.

Motionärerna skriver om att välfärdsbrottslighet är ett växande samhällsproblem som riskerar att urholka förtroendet för offentlig verksamhet och kan leda till att medel försvinner från vår gemensamma välfärd.

I yttrandet beskriver Framtiden hur koncernen arbetar med kontroller av hyresbeståndet mot befintliga folkbokföringsdata samt hur koncernen arbetar med tips angående oriktiga hyresförhållanden.

Bolaget delar motionärernas syn på vikten av att fortsätta arbeta mot välfärdsbrottslighet och bedömer att arbetet bedrivs mest effektivt i den löpande verksamheten hos berörda förvaltningar och bolag.

Motionen ska besvaras senast 2024-04-29.

Bedömning ur ekonomisk och ekologisk dimension

Bolaget inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bedömning ur social dimension

Välfärdsbrott påverkar vårt demokratiska system på flera sätt, exempelvis genom att offentliga resurser försvinner ut till personer och verksamheter som de inte var menade för och används för brottsliga ändamål, det riskerar att urholka förtroendet för offentlig verksamhet och det kan påverka medborgarnas tillit till det demokratiska systemet och öka risken för att parallella samhällssystem uppstår.

Välfärdsbrottslighet har också följer i form av kvalitetsbrister exempelvis genom att seriösa aktörer inte kan konkurrera med oseriösa aktörer i samband med till exempel upphandlingar.

Samverkan

Ärendet har inte varit föremål för samverkan.

Bilaga

1. Motion av Axel Josefsson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet

Ärendet

Förvaltnings AB Framtiden har blivit ombedda att lämna ett yttrande över en motion av Axel Josefsson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet, besvarad med den bedömning som framgår i yttrandet.

Motionen ska besvaras senast 2024-04-29.

Beskrivning av ärendet

I motionen från Axel Josefsson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) föreslås att kommunfullmäktige beslutar att:

- *Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet.*

Motionärerna skriver att det ligger ett stort ansvar på kommuner att motverka välfärdsbrott och att dessa brott berör många verksamheter och kan handla om allt från folkbokföringsbrott till felaktiga betalningar av föreningsbidrag och ekonomiskt bistånd samt infiltration och otillåten påverkan. Vidare att arbetet för att stärka kompetensen och stadens arbete med välfärdsbrottslighet behöver utvecklas genom att inrätta en särskild central funktion för välfärdsbrottslighet för att möjliggöra samverkan över förvaltningsgränser.

Framtiden besvarar motionen i nedanstående avsnitt genom att beskriva hur koncernen arbetar för att motverka välfärdsbrottslighet, i huvudsak genom arbetet med oriktiga hyresförhållanden.

Framtidenkoncernens arbete för att motverka välfärdsbrottslighet

Koncernens arbete med att motverka välfärdsbrottslighet sker i huvudsak genom regelbundna kontroller av folkbokföringsadresser samt ett strukturerat arbete mot oriktiga hyresförhållanden. Arbetet har pågått i flera år och har intensifierats de senaste åren utifrån koncernens strategiska arbete med att lyfta stadens särskilt utsatta områden samt baserat på uppdrag från kommunfullmäktige som getts 2022 och 2023.

Uppdrag riktade till Framtiden med koppling till innehåll i motionen

I samband med beslut om delårsrapporten för augusti 2023 beslutade kommunfullmäktige att:

1. *Nämnden för Intraservice får i uppdrag att se över möjligheterna att starta en hemtagning av Skatteverkets uppgifter i Navet till en server inom Göteborgs Stad och sedan möjliggöra för förvaltningar och bolag att beställa utdrag ur innehållet.*
2. *Förvaltnings AB Framtiden får följande uppdrag:*
 - *Med 1–3 årsintervall göra kontroller av hyresbeståndet mot befintlig folkbokföringsdata för bättre registervård och signalfångst.*
 - *Skapa rutiner för personal i bostadsområden, som bovärdar och likande, gällande impulser till Störningsjouren i syfte att nå enhetlig rapportering om oriktiga hyresförhållanden.*
 - *Inom stadens bostadsbestånd genomföra kontroll enligt den modell med systematiskt kontrollarbete som Gårdstensbostäder genomfört.*

- *Genomföra fysiska kontrollbesök efter impulser i samverkan med andra förvaltningar inom staden som till exempel miljöförvaltningen och räddningstjänsten.*

Uppdraget till Förvaltnings AB Framtiden kan kopplas till den slutrapport om Skatteverkets pilotprojekt felaktig folkbokföring som fanns med som en bilaga i delårsrapporten för augusti 2022. Förvaltnings AB Framtiden hade ett ansvar för att tillhandahålla rutiner och samordna gemensamma kontrollåtgärder mot oriktiga hyresförhållanden och bolaget gavs därför i uppdrag att utveckla det systematiska kontrollarbetet. För att säkerställa tillgång till aktuella och säkra folkbokföringsdata, gavs i uppdrag till Intraservice att se över behovet av en stadengemensam tjänst för förvaltningar och bolag att beställa utdrag ur Skatteverkets uppgifter från folkbokföringssystemet Navet.

I samband med att kommunfullmäktige 2022-02-24, §17 behandlade ärendet Redovisning av uppdrag att samordna arbetet mot svartkontrakt och att sprida arbetet över staden beslutades att:

- *Förvaltnings AB Framtiden får ett övergripande ansvar för att tillhandahålla rutiner och samordna gemensamma kontrollåtgärder samt vara en stödfunktion mot oriktiga hyresförhållanden för de boenden som Göteborgs Stad förfogar över.*

I återrapporteringen av ärendet beskrivs hur Störningsjouren arbetar med frågan exempelvis genom att vara tillgängliga för rådgivning i både frågor kring rutiner och i enskilda ärenden i syfte att höja kompetensen och antal riktiga hyresavtal i staden som helhet. Störningsjouren erbjuder också kompetens och rådgivning i syfte att respektive bolag och förvaltning ska kunna utföra egna kontroller av sitt bestånd.

Koncernens arbete med oriktiga hyresförhållanden

När det gäller personer som är folkbokförda på fel adress och arbetet med oriktiga hyresförhållanden har koncernen utarbetat rutiner för att hitta och åtgärda felaktigheter. Rutinerna ser i dagsläget ut enligt nedan:

- De bostadsförvaltande bolagen utför kontroller av hyresbeståndet mot befintliga folkbokföringsdata med 1-3 årsintervall.
- I den mån kontrollerna resulterar i misstankar om oriktiga hyresförhållanden utreder Störningsjouren dessa misstankar inom ramen för pågående arbete med att motverka oriktiga hyresförhållanden.
- Störningsjourens verksamhet mot oriktiga hyresförhållanden är beroende av tips från bolag i koncernen, hyresgäster, förvaltningar i staden samt andra aktörer. Koncernens personal har tillgång till en så kallad tipsmall som de använder för att upptäcka och anmäla avvikelser till Störningsjouren. Tips från övriga förvaltningar i staden hanteras på samma sätt som andra tips.
- Störningsjouren informerar löpande de andra bolagen i koncernen om oriktiga hyresförhållanden med bland annat tips om hur man kan identifiera ett misstänkt oriktigt hyresförhållande.

- Störningsjouren har kontakt med miljöförvaltningen och räddningstjänsten med anledning av att ge stöd i frågor som de kan stöta på i sitt arbete.

Bolagets bedömning

Bolaget delar motionärernas syn på vikten av att fortsätta arbeta mot välfärdsbrottslighet som annars riskerar att urholka förtroendet för offentlig verksamhet.

I huvudsak bedömer bolaget att arbetet bedrivs mest effektivt i den löpande verksamheten hos berörda förvaltningar och bolag. Om en central funktion inrättas bedöms behov i första hand finnas av uppföljning och en samordning för att information om misstänkta felaktigheter kan lämnas på ett enkelt sätt mellan stadens olika aktörer. Funktionen skulle också kunna vara behjälpliga med att organisera samarbetet med statliga aktörer. Om en sådan central funktion inrättas bedöms det viktigt att dess uppdrag tydligt avgränsas.

Datum

Underskrift

.....

.....

Namnförtydligande

Terje Johansson
VD och Koncernchef

Anna-Karin Trixe
Strategichef

Handling 2023 nr 254

Motion av Axel Josefson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet

Organisationen Studieförbundet Näringsliv och Samhälle presenterade nyligen en rapport som visade att kommunernas totala kostnader var på ca 773 miljarder kronor år 2022. En estimerad uppskattning är att felaktiga utbetalningar kan uppgå till mellan 8 och 20 miljarder varje år. På kommuner ligger ett stort ansvar att motverka välfärdsbrott då kommuner bland annat bedriver bred myndighetsutövning inom flertalet områden. Välfärdsbrotten berör många verksamheter och kan handla om allt från folkbokföringsbrott till felaktiga betalningar av föreningsbidrag och ekonomiskt bistånd samt infiltration och otillåten påverkan. Det finns även kriminella aktörer som utnyttjar välfärdssystemen. På sikt riskerar detta att bli systemhotande och underminera välfärden. Välfärdsbrott är ett utbrett problem i många kommuner som leder till att allt färre skattemedel kan gå till bland annat skola, vård och omsorg. Ett exempel är Södertälje kommun där flera fällande domar belyser omfattningen av den organiserade brottsligheten, bland annat finns det exempel på bygglovshandsläggare som beviljat felaktiga bygglov som har köpts av externa personer.

Idag finns ett etablerat arbete i flertalet verksamheter för att säkerställa att välfärdsbrott inte sker, bland annat inom allmännyttan för att möta problematiken med skenäktenskap och olovlig andrahandsuthyrning samt inom bland annat föreningslivet och bidrag som betalas ut på felaktiga grunder. För att stärka kompetensen och stadens arbete med välfärdsbrottslighet behöver arbetet utvecklas genom att inrätta en särskild central funktion för välfärdsbrottslighet för att möjliggöra samverka över förvaltningsgränser. Funktionen ska samordna arbetet mot välfärdsbrottslighet i förvaltningar genom kompetens samt löpande stickprovskontroller. I funktionen ska man se över möjligheten till att göra oannonserade hembesök och inspektioner, ta fram förslag på särskilda rutiner för att säkerställa att delegerade beslut i förvaltningarna inte påverkas av hot och påverkan av allmänheten och ta fram förslag på välfärdsbrott på ett tydligare sätt kan kopplas ihop med arbetet med brottsförebyggande arbetet i staden.

Arbetet med välfärdsbrott behöver ha en starkare koppling till det brottsförebyggande arbetet då förvaltningar som arbetar med exempelvis avhopparverksamhet och ungdomskriminalitet har bred kunskap i olika stadsområden. Annars riskerar infiltration och otillåten påverkan att ge kriminella grupper större makt över offentliga verksamheter. I slutändan riskerar det att urholka förtroendet för offentliga verksamheter och leda till att skattemedel försvinner från vår gemensamma välfärd.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet.

Axel Josefson (M)

Nina Miskovsky (M)

Mattias Tykesson (M)